

Història d'un desamor

Camps acaricia la idea de fusionar CAM i Bancaixa. Abans, ho intentaren Lerma i Zaplana. Tots dos van ambicionar de tenir un gran instrument financer al seu abast, però ni l'un ni l'altre no se'n van sortir. Ara serà diferent?

La història de CAM i Bancaixa sembla la història d'un amor impossible. Per més que s'hi han interposat mitjancers; per més que una de les dues ha mostrat una certa predisposició; per més que han acceptat cites per a parlar-ne; per més que la família les ha empentades a fer una passa endavant; per més que se'ls han fet barbarotes; per més que ha passat tot això i molt més, la història de CAM i Bancaixa és un flirteig amb anades i vingudes que mai no ha arribat a concretar-se. Les dues principals caixes d'estalvis valencianes, la tercera i la quarta en el rànquing de l'estat espanyol, s'han mi-

rat fit a fit unes quantes vegades, l'una ha mesurat el dot de l'altra, han fet alguna cosa més que temptejar, però al final han optat per continuar el seu camí en solitari, a desgrat dels successius inquilins del palau de la Generalitat Valenciana, que sempre han ambicionat una unió.

L'últim d'exercir d'alcalde ha estat Francisco Camps. L'actual cap del Consell, que fins ara havia estat refractari a promoure aquesta fusió ("és una de les decisions de què em sent més orgullós", va arribar a dir), ha canviat d'opinió i ara pretén convèncer els consells d'administració de les dues en-

titats de la peremptorietat de l'operació. Camps ha manifestat que les decisions respecte al futur de cadascuna de les caixes "han de prendre's dins els òrgans de govern" propis, però això no amaga que el cap del Consell empente perquè les decisions vagen en la direcció que a ell li interessa. És a dir, cap a una integració.

Siga com siga, a Camps li serà tan difícil com anys enrere ho fou per a Joan Lerma i Eduardo Zaplana. Ambdós van intentar, durant els respectius mandats, de promoure una unió entre totes dues entitats, com ara vol Camps. Però ni l'un ni l'altre no hi van reeixir. Els recels dels responsables de la CAM i del món financer i empresarial d'Alacant han estat en totes dues ocasions el principal obstacle –per bé que no l'únic– per a aconseguir-ho. La por d'una dilució dels interessos alacantins en benefici de València va entrebancar aleshores el procés, com també podria succeir ara.

Fusions a foc ràpid. Aquests recels atàvics ja els va experimentar Joan Lerma, màxim responsable de la Generalitat del 1982 al 1995. Sota el seu mandat, va tenir lloc la concentració de caixes d'estalvis més important

<p>Un flirteig inacabat</p> 	<p>1988</p> <p>La Caixa d'Estalvis d'Alacant i Múrcia passa a denominar-se Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM). Es fusiona amb la Caixa d'Estalvis de Torrent.</p>	<p>1990</p> <p>CAM absorbeix les caixes d'estalvis provincials d'Alacant i València.</p> 	<p>1991</p> <p>Naix Bancaixa de la integració de la Caixa d'Estalvis de Castelló a la Caixa d'Estalvis de València.</p> 	<p>1993</p> <p>Bancaixa absorbeix la Caixa d'Estalvis de Sagunt i adquireix el Banco de Murcia.</p>
<p>1998</p> <p>El president de la CAM, Román Bono, es substituït per Vicente Sala.</p>	<p>2000</p> <p>Eduardo Zaplana llança la idea d'una fusió entre CAM i Bancaixa en un debat de política general. L'oposició de la CAM a l'operació porta a desistir-ne el mes de setembre.</p>	<p>2000</p> <p>Al juliol s'inaugura Terra Mítica. Bancaixa i CAM participen en el seu accionariat a instàncies d'Eduardo Zaplana, tot i que el negoci amb el temps s'ha demostrar ruïnós.</p> 	<p>2000</p> <p>Al mes de desembre, Juan Antonio Gisbert, director general de la CAM i home pròxim al PSPV, dimiteix el càrrec per discrepàncies amb Zaplana. El substitueix Roberto López.</p> 	

que hi ha hagut mai al País Valencià. Quan els socialistes arribaren al poder, el territori valencià era clapada amb tot de caixes d'estalvis, la majoria de petita dimensió. Els nous responsables de la Generalitat eren conscients que la modernització del sistema financer demanava en part de fi posar a aquesta atomització. La lògica del mercat i l'empenta donada des del Consell van fer que en un període de deu anys es passara de deu caixes a només quatre (Caixa Ontinyent, CAM, Bancaixa i Caixa Carlet, que el 2001 acabà integrada a Bancaixa). La Generalitat "va tutelar el procés. Mai no vam imposar cap fusió", assegura Antoni Birlanga, conseller d'Economia durant aquell període i actualment conseller de la CAM. "La nostra voluntat", corrobora Joan Lerma, "era millorar la competitivitat valenciana en la qüestió financera. Hi havia una dispersió de caixes molt gran i amb un abast eminentment local, i nosaltres vam voler unificar-les i reduir costos per fer-les més competitives i que tingueren un paper més important en el finançament del país". El procés de concentració "va significar un impuls molt important per al món de les finances, però també per a la societat", conclou l'ex-president.

Zaplana va domesticar les caixes perquè participaren en els seus deliris inversors, però no va reeixir a fusionar-les

A la darrera legislatura de Lerma, acabada de crear Bancaixa (vegeu cronologia), prengué una certa consistència al Palau de Benicarló la idea de fusionar CAM i Bancaixa. Com Lerma confirma a EL TEMPS, el procés de concentració era el pas previ a la configuració d'una entitat de més abast. "L'objectiu era clar: arribar a una caixa que poguera competir amb unes altres entitats financeres amb voluntat expansiva", explica. La idea, doncs, era a l'ambient. "Ho treballàrem i intentàrem constituir aquest vincle, però el ben cert és que, especialment a la societat alacantina, hi havia una certa resistència a aquest procés, perquè consideraven que hi eixirien perdent", explica. Tampoc des de València no en treien l'aigua clara. En una entrevista a aquest setmanari, el qui era director general de la Caixa d'Estalvis de València, Emili Tortosa, sentenciava ja el juliol del 1990: "Al País Valencià tan sols hi ha dos models de caixes: el de la CAM i

el nostre, que es defineixen, ells, per un alacantinisme militant, i nosaltres per un valencianisme militant".

Assalt a les caixes. La derrota dels socialistes a les eleccions del 1995 va arraconar el projecte de fusió. El nou màxim responsable de la Generalitat, Eduardo Zaplana, anhelava l'operació. Una caixa de grans dimensions, amb poder d'influència i capacitat de manobra, l'ajudaria a refermar-se al poder de portes endins i, a més, donaria raó de ser al "poder valencià" a Madrid de què tant es vantava. Tot i això, Zaplana sabia que hauria de passar un cert temps abans no es complira el seu desig de veure CAM i Bancaixa unides en unes mateixes sigles. D'una banda, Zaplana havia arribat al poder amb l'ajuda d'Unió Valenciana. Remoure un assumpte tan visceral com el de la fusió de la caixa valenciana i l'alacantina, amb l'alè dels *blaveros* al clatell, podia desvirtuar tot el procés i engegar-lo a dida. D'una

<p>1993-94</p> <p>Bancaixa i CAM participen en Corporació Financera del Mediterrani, una entitat d'inversió en negocis d'alt risc i dedicada a l'adquisició d'empreses amb dificultats financeres.</p>	<p>1994</p> <p>Bancaixa adquireix el 24,24% del capital social del Banc de València.</p> 	<p>1995</p> <p>Joan Lerma, que havia acariciat la idea d'una fusió entre CAM i Bancaixa durant els darrers anys del seu mandat, perd les eleccions contra Eduardo Zaplana.</p>	<p>1997</p> <p>José María Simó Nogués, president de Bancaixa des del 1989, plega per les pressions d'Eduardo Zaplana. El substitueix Julio de Miguel. Un any després també deixa la direcció general Emili Tortosa.</p> 		
<p>2001</p> <p>Bancaixa i CAM creen a instàncies de la Generalitat una corporació conjunta, amb la participació del 50% de cada caixa, i cridada a ser el braç inversor del País Valencià en projectes estratègics.</p>	<p>2003</p> <p>A la primera reunió com a president de la Generalitat amb els presidents de CAM i Bancaixa, Francisco Camps es declara contrari a una fusió.</p>	<p>2003</p> <p>Al novembre, Julio de Miguel, president de Bancaixa, dimiteix el càrrec. El substitueix José Luís Olivas.</p> 	<p>2008</p> <p>La CAM trau el 7,5% del seu capital a borsa a través de quotes participatives.</p>	<p>2009</p> <p>La Generalitat Valenciana reprèn la idea de la fusió.</p>	<p>2010</p>

altra banda, en aquell moment els presidents i els equips responsables de totes dues entitats eren persones, si no de l'estricta obediència, sí de la confiança dels socialistes. La situació aconsellava, doncs, de fer petites passes per avançar cap a una futura fusió.

Malgrat tot això, no passà gaire temps abans que els responsables de les caixes d'estalvis notaren el tarannà del nou president. Del tutelatge que havien exercit els socialistes es va passar a l'*ací mane jo* dels populars. L'aspiració de Zaplana de controlar les caixes per a decidir on s'havia d'invertir i on no s'havia d'invertir contrastava amb la manera de fer que fins aquell moment havia imperat a CAM i a Bancaixa. La seua enemistat amb José Maria Simó Nogué, president de Bancaixa (de qui Zaplana no podia suportar que cada volta que el veia li clavara uns colpets amistosos al bescoll), el va portar fins i tot a esquivar-lo a les reunions. "Alguna vegada hi va venir Simó, però es posava molt nerviós", ha explicat Emili Tortosa, que n'era director general.

El 1997, quan el Partit Popular va aprovar una reforma en el sistema de nomenament de caixes d'estalvis, Zaplana ja s'havia sabut desfer dels presidents de CAM i Bancaixa que hi havia quan va arribar al Palau de Benicarló. A Simó Nogués el substituï el 1997 Julio de Miguel, un home més del gust del president valencià. Només un any després, Román Bono, que havia estat president de la CAM durant quinze anys, deixava pas a Vicente Sala. Darrere d'ell també se n'anà el director general Juan Antonio Gisbert, molt pròxim als socialistes i contrari a la participació de la caixa en l'accionariat de Terra Mítica.

Zaplana ja havia col·locat, doncs, dos homes més del seu gust al capdavant de les dues caixes valencianes. Per assegurar-se que tenia la paella pel mànec, el 1997 el president va impulsar una reforma en el sistema de nomenar els membres de l'assemblea general. La modificació consistia a augmentar el nombre de membres triats per la Generalitat Valenciana, en detriment d'ajuntaments, impositors, treballadors i entitats fundadores. A més, per mitjà d'aquesta modificació, s'eliminava el repartiment proporcional obligat dels

El president de la Generalitat, Joan Lerma, amb José María Simó Nogués, president de Bancaixa fins el 1997.

representants de la Generalitat, segons la representació de cada partit a les Corts Valencianes. A la pràctica, això significava deixar mans lliures al partit amb majoria parlamentària per a triar els seus representants, sense comptar amb l'oposició.

Amb les posicions assegurades, era qüestió de temps que Zaplana llançara l'ofensiva final. Fou el març del 2000, coincidint amb el debat de política general a les Corts, que el president del Consell anuncià públicament el seu desig d'apadrinar, ara sí, un matrimoni entre CAM i Bancaixa. Al cap i a la fi, comptava amb una còmoda majoria a les Corts, tenia persones de confiança al capdavant de les caixes i aquestes s'havien doblegat fins aleshores als seus deliris inversors –començant per Terra Mítica. I, cosa més important: la seua condició d'ex-alcalde de Benidorm i el predicament consegüent de què gaudia a les comarques d'Alacant, li aplanaven el camí cap a la fusió.

Zaplana, però, no havia mesurat prou bé les seues forces. Ni la seua condició d'alacantí, ni els estudis que va sol·licitar a consultores que aconsellaven la fusió (la "Caixa Taronja", van arribar a batejar aquell invent), ni l'admiració que li professaven des dels màxims òrgans de les caixes no foren suficients per a clivellar la sòlida oposició dels alacantins a la unió. A més, ni l'una

caixa ni l'altra no havien parat de fer-se la guitza els anys anteriors. De primer, amb una política d'expansió d'oficines adreçada a conquerir terreny en punts que tradicionalment havien pertangut a l'altre; després, amb una esbojarrada cursa per adquirir bancs estrangers. Tot això va menar al fracàs del segon intent de fusió de les dues caixes valencianes. El mes de setembre del 2000, Zaplana desistia de convèncer-les que s'uniren. De tot plegat, només en quedà una corporació conjunta, amb el 50% de participació de cada caixa, creada a instàncies de Zaplana. L'entitat que havia estat cridada a mantenir vives les brases de la fusió llanguí amb el pas del temps.

En vista de tot això, molts analistes es demanen, ara que la idea de la fusió ha tornat a les primeres planes: si Zaplana, que era alacantí, no ho va aconseguir, ho pot aconseguir un Camps que no acaba de travar amistats a Alacant? Les circumstàncies, és veritat, no són equiparables. Aleshores, totes dues entitats tenien expectatives de creixement i de millora de resultats. Ara, les previsions apunten cap a un estretiment en els marges de beneficis i cap a un mercat financer més atomitzat. Amb això n'hi haurà prou, ara sí, perquè sonen campanes de boda i se senten a València i a Alacant?

Violeta Tena